

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ผลสัมฤทธิ์ของการบริหารเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรคปอด
โรงพยาบาลปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ผู้เขียน

นางสาวสุพิชชา อยู่สุข

ปริญญา

เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต (เภสัชกรรมคลินิก)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ. วราภรณ์ ปันฉนวนลี

ประธานกรรมการ

รศ. ชบาไพโร โปธิ์สุยะ

กรรมการ

รศ. ร้อยเอก อิทธิศักดิ์ เสียมภักดี กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบไปข้างหน้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการบริหารเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรคปอด ในโรงพยาบาลปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 – 31 มีนาคม พ.ศ. 2550 จากกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยวัณโรคปอดที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์การคัดเลือกเข้าสู่งานวิจัยจำนวน 30 คน ผู้ป่วยแต่ละรายได้รับการบริหารเภสัชกรรมติดต่อกันในช่วง 2 เดือนแรกที่เริ่มรับประทานยาวัณโรคระยะเข้มข้น ได้แก่ การค้นหาปัญหาจากการรักษาด้วยยา การให้คำแนะนำด้านยา การจัดยาวัณโรคแบบปฏิทิน การโทรศัพท์สอบถามข้อปฏิบัติในการใช้ยาและอาการทั่วไป และการติดตามเยี่ยมบ้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ในกระบวนการค้นหาปัญหาจากการรักษาด้วยยา มีผู้ป่วยเกิดปัญหาจากการใช้ยา ร้อยละ 83.3 และไม่มีปัญหาจากการใช้ยา ร้อยละ 16.7 ซึ่งปัญหาจากการใช้ยาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา (ร้อยละ 80.0) รองลงมาคือ ปัญหาความไม่ร่วมมือในการใช้ยา (ร้อยละ 40.0) ปัญหาการได้รับยาในขนาดต่ำเกินไป (ร้อยละ 12.0) และปัญหาการได้รับยาในขนาดสูงเกินไป (ร้อยละ 4.0)

การให้คำแนะนำด้านยา มีผู้ป่วย 5 คน (ร้อยละ 16.7) ต้องใช้ผู้ช่วยแปลภาษาที่สามารถพูดและเข้าใจภาษาพื้นเมือง (ภาษาเขมร) มาช่วยให้คำแนะนำด้านยาแก่ผู้ป่วยเนื่องจากผู้ป่วยไม่สามารถเข้าใจภาษาราชการ (ภาษาไทยกลาง) ช่วยให้ผู้ป่วยเข้าใจคำแนะนำด้านยาได้มากขึ้น การจัดยารักษาวัณโรคแบบปฏิทิน พบว่า ร้อยละ 53.4 ของผู้ป่วยมีความพึงพอใจต่อการจัดยาในลักษณะนี้ ร้อยละ 43.3 รู้สึกเฉยๆ และไม่รู้สึกว่าเป็นปัญหาหากได้รับการจัดยาในลักษณะอื่น ร้อยละ 3.3 ไม่ชอบการจัดยาแบบนี้ ผู้ป่วยที่มีความพึงพอใจต่อการจัดยาในลักษณะนี้มากที่สุด คือ ผู้ป่วยที่มีผู้ดูแลที่บ้าน (ร้อยละ 83.3) การโทรศัพท์สอบถามข้อปฏิบัติในการใช้ยาและอาการทั่วไปสามารถติดตามผู้ป่วยได้ครบตามแผนเพียง ร้อยละ 43.3 เกณฑ์การรับทราบอาการที่สงสัยว่าเป็นอาการไม่พึงประสงค์จากรักษาวัณโรคที่เกิดขึ้น ช่วยประเมินอาการ และเสนอแนะวิธีการแก้ไขอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้น ส่วนการติดตามเยี่ยมบ้านสามารถกระทำได้เพียง ร้อยละ 20.0 ซึ่งไม่ครบตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากบ้านของผู้ป่วยอยู่ไกลจากโรงพยาบาลมากเกินไป

การให้การบริบาลเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยวัณโรคปอดโดยกิจกรรมทั้งห้ากิจกรรม สามารถค้นหาและแก้ไขปัญหากจากการรักษาด้วยยาให้แก่ผู้ป่วยได้ โดยการมีผู้ช่วยแปลภาษาช่วยเพิ่มความเข้าใจในคำแนะนำในการใช้ยา ผู้ป่วยส่วนใหญ่พึงพอใจในรูปแบบการจัดยาในลักษณะปฏิทิน ผู้ป่วยสามารถใช้ยาได้ครบตามระยะเวลาในการรักษาแบบเข้มข้น แม้ว่าจะมีปัญหาในส่วนของการโทรศัพท์สอบถามข้อปฏิบัติในการใช้ยาและอาการทั่วไป และการติดตามเยี่ยมบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ทำไม่ได้ไม่ครบตามแผนที่วางไว้ก็ตาม

Thesis Title	Outcomes of Pharmaceutical Care in Pulmonary Tuberculosis Patients at Prasat Hospital, Surin Province
Author	Miss Supitcha Yusook
Degree	Master of Pharmacy (Clinical Pharmacy)
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Waraporn Pannavalee Chairperson Assoc. Prof. Chabaprai Phosuya Member Captain Itthisak Siamphukdee Member

ABSTRACT

The objective of this prospective descriptive research was to assess the outcomes of a pharmaceutical care in pulmonary tuberculosis patients at Prasat Hospital, Surin Province. The data was collected during November 2006 to March 2007 from 30 pulmonary tuberculosis patients who met the research-required criteria. Each patient received a pharmaceutical care during the first two months of the intensive drug therapy for the treatment of pulmonary tuberculosis. The pharmaceutical care composed of the Drug Therapy Problems (DTPs) identification, drug counseling, calenda-liked arrangement for unit dose packaging, telephone counseling, and pharmaceutical home health care. The outcomes were analyzed by descriptive statistics.

The results showed that 83.7% of the patients was detected with DTPs while 16.7% was not. The most top 4 DTPs detected were adverse drug reaction (ADR), non-compliance, low dosed medication and high dosed medication (80.0%, 40.0%, 12.0 % and 4.0% respectively).

For the drug counseling, 5 patients (16.7%) needed the translator, which was the trained-assistant pharmacist who could speak and understood the Cambodian dialect very well. The patients understood more about the drug usage. For the calenda-like unit dose packaging, it was found that 53.4% of the patients satisfied with it, while 43.3% did not feel any differences from other drug packagings, and 3.3% was unsatisfied. The most satisfied group of patients with this kind of drug packaging were those who had care givers (83.3%). Telephone counseling showed that only 43.3% of the patients were follow-up by this method. Pharmacist could ask, evaluate, and solve ADR problems with prompt appropriate advices. It was also found that the pharmaceutical home health care was provided to very few patients, (20.0%), due to their distance habitats.

In conclusion of the pharmaceutical care for pulmonary tuberculosis patients, at Prasat hospital with five activities in pharmaceutical care, the DRPs were identified and preventable. The well-trained assistant pharmacist who spoke Cambodian dialect could help pharmacist to explore and solve the DRPs and also could improve patients' understanding in the counseling process. Most patients satisfied with the calenda-like arrangement for unit-dose packaging of tuberculosis medicines, although there were still some difficulties during telephone counseling and uncompleted pharmaceutical home health care.